

Sygn. akt II Ca 220/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman (spr.)
Sędziowie	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSO Dariusz Mizera
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa D. S. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - (...)w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 23 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 629/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

a/ pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - (...)w P. na rzecz powoda D. S. (1) kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych,

b/trzecim sentencji w ten sposób, że nie obciąża powoda D. S. (1) obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - (...) w P. kosztów procesu;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. nie obciąża powoda D. S. (1) obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - (...) w P. kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSO Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 220/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim po rozpoznaniu sprawy z powództwa D. S. (1) przeciwko Skarbowi Państwa - (...)w P. o odszkodowanie z tytułu odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy resortu sprawiedliwości - zakłady karne:

1. oddalił powództwo;
2. ustalił, iż nieuiszczoną opłatę od pozwu w kwocie 1.750.00 zł., od której powód był zwolniony ponosi Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.;
3. zasądził od powoda D. S. (1) na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - (...) w P. kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nakazał ściągnąć od powoda D. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 56,00 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego

D. S. (1) przebywał w (...) w P. od 23 lutego 2011 roku, odbywając kary pozbawienia wolności. Do czerwca 2011 roku razem z powodem w celi osadzeni byli T. D. i W. R..

Powód wielokrotnie korzystał z opieki medycznej ZOZ (...) w P.. Na działanie ambulatorium złożył skargę w zakresie nieprawidłowości w udzieleniu powodowi świadczeń medycznych. Skarga ta została uznana jednak za bezzasadną.

W dniu 26 maja 2011 roku powód czekał na poradę ambulatoryjną w poczekalni (...) w P. wraz z innymi osadzonymi: R. R., C. Ł. i O. M.. Pomiędzy powodem a R. R. (2) doszło do wymiany słów, skutkujących szarpaniną i uderzeniem powoda przez R. R. (2) w twarz. Oddziałowy J. H. nie był obecny podczas zdarzenia, a gdy usłyszał hałas dobiegający zza drzwi poczekalni wszedł do środka rozdzielił i odizolował szarpiących się skazanych oraz niezwłocznie powiadomił o tym zdarzeniu Dowódcę Zmiany. Obaj więźniowie zostali przebadani przez lekarza.

Obrażenia u powoda miały charakter powierzchowny i nie wymagały specjalnego traktowania. Powodowi zlecono wykonanie badania RTG.

W związku z powyższym zdarzeniem D. S. (1) złożył skargę na wychowawcę oddziału VII (...), wskazując, iż pomimo jego zgłoszeń osadzony R. nie został od niego odizolowany.

Cela D. S. (1) była wizytowana przez wychowawców oddziału każdego dnia a osadzony miał również możliwość zgłosić się do wychowawcy na rozmowę indywidualną.

D. S. (1) nigdy nie zgłaszał wychowawcy o jakimkolwiek konflikcie i problemami związanymi z rozmieszczeniem więźniów w celach.

Czynności wyjaśniające okoliczności i przebieg zdarzenia z udziałem D. S. (1) i R. R. (2) wskazały, iż przyczyną zdarzenia był nagły konflikt pomiędzy osadzonymi spowodowany odmiennym stosunkiem do polecenia wydanego przez oddziałowego. Wskutek uderzenia w twarz u D. S. (1) powstało stłuczenie łuku jarzmowego okolicy szczękowej lewej i według opinii lekarza i nie są to obrażenia naruszające czynność narządu ciała powyżej 7 dni.

Zdarzenie pomiędzy osadzonymi nosiło znamiona zdarzenia nadzwyczajnego wymienionego w Zarządzeniu nr (...)z 31.12.2010 r.; gdyż miało miejsce pobicie osadzonego. Zdarzenie to miało charakter nagły i nieprzewidywalny, i niemożliwe było jego uniknięcie.

Sprawozdanie wraz z wyjaśnieniami wychowawcy i inspektora działu ochrony oraz protokołem z czynności wyjaśniających przesłane zostało do Sekcji Penitencjarnej i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb, który nie uznał skargi za uzasadnioną z uwagi na brak niedopełnienia

obowiązków ze strony wychowawców, gdyż odizolowali oni osadzonych umieszczając ich w osobnych grupach spacerowych, a także brak niedopełnienia obowiązków ze strony administracji jednostki, gdyż zaraz po zdarzeniu przeprowadzili postępowanie wyjaśniające w związku z zaistnieniem wypadku nadzwyczajnego i powiadomili Sędziego Penitencjarnego.

W sytuacji zaistnienia pomiędzy osadzonymi konfliktu i pozyskaniu o tym fakcie wiedzy wychowawców natychmiast są podejmowane działania mające na celu zapobiegnięcie negatywnym zachowaniem pozwanych. W pierwszej kolejności wychowawca sporządza o tym notatkę służbową i informuje o takim zdarzeniu przełożonego. Skonfliktowani osadzeni nie będą przydzieleni ani do tej samej celi mieszkalnej, ani do tej samej grupy spacerowej.

Zachowanie D. S. (1) podczas pobytu w areszcie śledczym zostało ocenione negatywnie, z nieznaczną poprawą. Był on karany dyscyplinarnie z uwagi na niestosowanie się do poleceń przełożonych, przekroczenia werbalne, nawiązywanie nielegalnych kontaktów. Wobec swoich przekroczeń werbalnie krytyczny, jednak postawa jego nie jest szczerą i nie znajdują odwzorowania w zachowaniu skazanego.

W sytuacjach dla siebie trudnych obwinia administrację jednostki, wobec przełożonych bywa roszczeniowy z postawą często lekceważącą. Zdarzało się, iż prosił o przeniesienie go do innej celi, najczęściej takim motywem była obecność odbiornika telewizyjnego w innej celi, a nie jak podawał konflikty z osadzonymi.

R. R. (2) był trudnym współwięźniem. Swoim zachowaniem prowokował i werbalnie zaczepiał innych osadzonych. Często był karany dyscyplinarnie za różne przekroczenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności zeznania świadków A. O., Ł. P., A. S., B. R., K. W. i D. I.. Zeznania te w ocenie Sądu są wiarygodne, nie budzą wątpliwości i wzajemnie się uzupełniają. Zeznania powoda D. S. (1) w charakterze strony Sąd uwzględnił w części obejmującej opis zdarzenia w poczekalni ZOZ (...) i bezpośrednio po zajściu. W części wskazującej, iż wielokrotnie zwracał się o przeniesienie R. R. (2) do innej grupy spacerowej Sąd uznał za niewiarygodne, bowiem pozostały materiał dowodowy w sprawie, zwłaszcza zeznania pracowników (...) tej okoliczności nie potwierdziły, co więcej wskazywały, że prośby powoda o przeniesienie nie dotyczyły konfliktu z innymi osadzonymi. Poza tym w wypadku zgłoszenia zachowań konfliktowych niezwłocznie podjęte zostały by działania zmierzające do niedopuszczenia do eskalacji takich zachowań natomiast sami pracownicy (...) takich okoliczności nie wskazywali. Sąd pominął zeznania T. D. i A. G. z uwagi na to, że świadkowie nie mieli żadnej wiedzy na temat zdarzenia będącego przedmiotem niniejszego sporu. Również zeznania matki powoda D. S. (2) Sąd pominął, z uwagi na to, iż nie wnosiły żadnych nowych okoliczności do sprawy i jednocześnie tylko potwierdziły, iż u powoda występował zasinienie na twarzy, co zostało już wcześniej przez Sąd wyjaśnione.

Pozostałe dowody w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszego postępowania Sąd uznał za wiarygodne, bowiem nie budziły wątpliwości, zostały sporządzone przez kompetentne do tego osoby a nadto nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i korespondowały z dowodami osobowymi uznanymi za wiarygodne.

Sąd Rejonowy zważył, iż powód D. S. (1) sformułował swoje żądanie jako odszkodowanie za straty moralne, psychiczne oraz zdrowotne. Swoje roszczenie wywodził z przepisów regulujących odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej Skarbu Państwa. Zatem w pierwszej kolejności należy rozważyć zasadność żądania w świetle odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej na podstawie art. 417 § 1 k.c.

Następnie należy rozważyć przesłanki odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych w oparciu o art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Z treści powyższego przepisu wynika, iż Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli zaistnieją łącznie następujące przesłanki: wystąpiła szkoda, jej wyrządzenie jest następstwem niezgodnego z prawem wykonania czynności z zakresu władzy publicznej oraz pomiędzy powstaniem szkody, a niezgodnym z prawem wykonaniem czynności z zakresu władzy publicznej istnieje normalny (adekwatny) związek przyczynowy. Jeżeli chociażby jedna z przesłanek nie zostanie spełniona, to Skarb Państwa odpowiedzialności ponosić nie będzie.

Szkodą jest zarówno uszczerbek o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym.

Niezgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej jest nie tylko bezprawność działania, tj. działanie z naruszeniem prawa, ale również i zaniechanie, w przypadku, gdy przepis prawa określa obowiązek podejmowania określonych czynności.

Z kolei pojęcie związku przyczynowego oceniane jest na zasadach ogólnych wynikających z art. 361 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej.

Istotne jest jednak również i to, że odpowiedzialność na wskazanej powyżej podstawie jest niezależna od winy konkretnego podmiotu, wina nie stanowi bowiem przesłanki odpowiedzialności z art. 417 k.c.

Zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym (art. 6 k.c.) na powódzie ciąży obowiązek wykazania okoliczności, z których wywodził skutki prawne.

Zatem w przedmiotowej sprawie D. S. (1) był zobowiązany do wykazania i udowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, mianowicie: wskazania bezprawnego działania lub zaniechania pozwanego, powstania szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy nimi. W niniejszej sprawie powód nie przeprowadził w sprawie żadnego dowodu skutecznie wykazującego dochodzone pozwem roszczenia.

W uzasadnieniu pozwu powód twierdził, iż w celi, w której przebywał doszło do bójki pomiędzy nim a współosadzonym R. R. (2). O fakcie tym informował przełożonych, jednakże jego współosadzony po trzech dniach został przemieszczony do innej celi. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie potwierdza tych okoliczności w żaden sposób. Po pierwsze, dlatego, że R. R. (2) nie przebywał z powodem w jednej celi a tylko osadzeni byli zakwalifikowani do jednej grupy spacerowej. Po drugie, wychowawcy oddziałów codziennie wizytowali cele mieszkalne osadzonych i żaden z nich nigdy nie był informowany o jakimkolwiek konflikcie pomiędzy osadzonymi, gdyż to musiało skutkować natychmiastowym rozdzieleniem więźniów i przeniesieniem do innej celi. Poza tym nie ulega wątpliwości, że żaden z wychowawców nie zauważył na ciele któregośkolwiek z osadzonych śladów bójki czy pobicia. Dodatkowo każdorazowo podczas wizyty w ambulatorium lekarz przeprowadza badanie stanu zdrowia osadzonych i niewątpliwie, gdyby zauważyłby ślady świadczące o przemoc fizycznej na ciele osadzonego niezwłocznie poinformowałby o tym odpowiednie osoby administracji (...) - co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Należy podkreślić, że wątpliwości Sadu nie budzi natomiast fakt uderzenia w twarz D. S. (1) przez R. R. (2) w poczekalni ZOZ (...). Ten fakt wynika z dokumentów załączonych do akt sprawy i zeznań wskazanych w części faktograficznej świadków.

Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje bezspornie, że do pobicia powoda przez R. R. (2) w poczekalni Zakładu Opieki Zdrowotnej doszło. Niewątpliwie administracja jednostki nie była informowana przez powoda o istniejącym między osadzonymi konflikcie, gdyż w razie takich informacji podjęto by czynności mające na celu odizolowanie skazanych. Po zdarzeniu zostały podjęte czynności umieszczenia osadzonych w odrębnych grupach spacerowych. W świetle przedstawionych okoliczności powód nie wykazał, iż powód nie zdołał wykazać, iż Skarb Państwa - (...) ponosi odpowiedzialność z tytułu szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu

władzy publicznej. Powód nie wykazał również szkody, która miałaby mu zostać wyrządzona ani też adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a bezprawnym działaniem lub zaniechaniem pozwanego.

Subiektywne poczucie krzywdy powoda i jego przekonanie o zasadności swojego stanowiska nie może zastąpić procesowego wykazania zgodnie z ogólną regułą dowodową art. 6 k.c. wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego.

W związku z powyższym Sąd nie znalazł podstaw uzasadniających roszczenie powoda z art. 417 k.c.

Przechodząc do rozważań drugiej z podstaw odpowiedzialności pozwanego, wskazać należy, iż zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W świetle art. 23 k.c. do dóbr osobistych człowieka pozostających pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach zalicza się w szczególności zdrowie.

Art. 448 k.c. stanowi samodzielny instrument ochrony prawnej dóbr osobistych. Przesłankami ochrony, które muszą być spełnione łącznie, są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra oraz bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Pierwsze dwie przesłanki z art. 448 k.c. udowodnić musi powód dochodzący ochrony, natomiast pozwany może bronić się, wykazując, że nie działał bezprawnie.

W tym zakresie powód również nie udowodnił zasadności swojego roszczenia zaś zgodnie z art. 6 k.c., to na powodzie spoczywa ciężar dowodu, że doszło do naruszenia dóbr osobistych. Powód twierdził, iż w wyniku pobicia doznał obrażeń w postaci stłuczenia łuku jarzmowego okolicy szczękowej lewej i według opinii lekarza i nie są to obrażenia naruszające czynność narządu ciała powyżej 7 dni. Powód ponadto nie wymagał żadnego leczenia specjalistycznego w związku z tym zdarzeniem. Okoliczność, iż powód od chwili zdarzenia cierpi na bóle kręgosłupa wynikające ze spłaszczenia kręgu szyjnego, a rzekomo powstałe po uderzeniu powoda, nie mogą znaleźć aprobaty Sądu. Takim okolicznościom przeczy dokumentacja medyczna powoda i znajdujące się tam wyniki badań. D. S. (1) wskazywał w pozwie, iż doznał strat psychicznych wskutek tego zdarzenia - na tę okoliczność brak jest jakiegokolwiek dowodu w aktach sprawy. W przeciwieństwie do w/w okoliczności koniecznych do wykazania przez powoda, pozwany wykazał, iż działanie funkcjonariuszy nie miało znamion działania bezprawnego.

Z przytoczonych względów Sąd uznał, iż nie doszło do naruszenia jego dobra osobistego jakim jest zdrowie. W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo również i w tym zakresie, o czym orzekł w punkcie pierwszym sentencji orzeczenia.

Powód w niniejszym postępowaniu zwolniony był od opłaty od pozwu w całości, dlatego wobec jego przegranej sad w punkcie 2. Wyroku ustalił, iż nieuiszczoną opłatę od pozwu w kwocie 1.750,00 zł ponosi Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. - na podstawie art. 113 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t.) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.

Zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu - art. 98 k.p.c. - Sąd w punkcie 3. sentencji wyroku zasądził od powoda D. S. (1) na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - (...) w P. kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na powyższą kwotę składają się 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika.

Sąd w punkcie 4. wyroku orzekł o wydatkach w kwocie 56,00 zł poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, które są kosztami sądowymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i nakazał ściągnąć je od powoda D. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. Orzeczenie to Sąd wydał w oparciu o przepis art. 83 ust. 2 cytowanej ustawy, który stanowi, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepis art. 113 ustawy, który mówi, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić (...), sąd w orzeczeniu

kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu - art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powoda, który zaskarżył wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że :

- powód nie przebywał w jednej celi w dacie zdarzenia z R. R. w sytuacji, gdy pozwany nie złożył, pomimo zobowiązania Sądu dokumentacji w postaci zapisów z ewidencji pobytu powoda w celi z których wynikałoby, z kim powód przebywał w jednej celi w okresie maja 2011 r. a jedynie informację zawarte w treści pisma procesowego, nie stanowiły prawidłowego wykonania zobowiązania Sądy i tak poczynione ustalenia w aspekcie waloru wiarygodności czyniło niemożliwymi do weryfikacji;

- za pobicie powoda nie ponoszą odpowiedzialności funkcjonariusze służby więziennej z uwagi na brak zgłoszenia przez powoda faktu pozostawania w konflikcie z osadzonym R. R. co winno skutkować natychmiastowym rozdzieleniem osadzonych pozostających w konflikcie;

- zdeprecjonowanie faktu, iż powód zgłaszał konflikt z osadzonym R. R. a w swoich konsekwentnych zeznaniach szczegółowo opisał okoliczności w jakich doszło do zdarzenia oraz potwierdził, że zgłaszał funkcjonariuszom służby więziennej okoliczności sytuacji konfliktowych prosząc o interwencję i przeniesienie do innej celi, które zostały zlekceważenie w następstwie czego doszło do pobicia powoda i powstania szkody;

- przyjęcie za w pełni wiarygodne zeznań świadków w osobach funkcjonariuszy służby więziennej co do braku zgłaszania przez powoda pozostawania w konflikcie z osadzonym R. R. pomijając okoliczność, iż w/w mieli osobistą motywację aby nie potwierdzić opisu zdarzenie w zakresie przedstawionym przez powoda w obawie przed możliwością poniesienia ewentualnej odpowiedzialności karnej za niedopełnienie obowiązków w przypadku, gdyby okoliczności przedstawione przez powoda, co do lekceważenia zgłaszanego konfliktu powoda z R. R. potwierdziły się;

- dokumentacja lekarska stanu zdrowia powoda po zdarzeniu pozostaje w sprzeczności ze zgłaszanymi przez powoda dolegliwościami bólowymi kręgosłupa, wynikającego ze spłaszczenia kręgu szyjnego i nieprzeprowadzenie zgłoszonego dowodu z opinii biegłego na okoliczności zakresu doznanych obrażeń ciała i związku z pobiciem powoda przez R. R..

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód nie udowodnił naruszenia dóbr osobistych w sytuacji, gdy bezspornie okoliczności przebiegu zdarzenia wskazują, iż powód odbywając karę pozbawienia wolności doznał szkody w postaci obrażeń ciała na skutek pobicia przez współwięźnia na terenie pozwanej jednostki penitencjarnej.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, pełnomocnik powoda wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości ;

zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych, ewentualnie:

uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

Za uzasadniony należało uznać zarzut naruszenia prawa procesowego art. 233 k.p.c. w części w jakiej odnosi się dowolnej w słusznym przekonaniu skarżącego oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającej na przyjęciu, że powód nie przebywał w jednej celi w związku z osadzeniem z R. R..

Sąd Okręgowy w uzupełnieniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego stwierdza, że powód był osadzony wspólnie z R. R. w okresie od 31 marca 2011 do 4 kwietnia 2011 r. (dowód ; karta historii rozmieszczenia k. 814).

Powyższe ustalenie prowadzi do dalszej modyfikacji ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy i w konsekwencji przyjęcia, za wiarygodną wersję prezentowaną przez powoda, zgodnie z którą do konfliktu z wyżej wymienionym doszło w trakcie wspólnego pobytu w celi, powód czuł się zagrożony zachowaniem współosadzonego i o zaistniałym konflikcie informował pracowników służby więziennej. Uznać tym samym należy, że incydent jaki miał miejsce nie był wyjątkowy i niemożliwy do przewidzenia przez funkcjonariuszy (...) w P..

Powyższe ustalenia skutkują przyjęciem, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia jakie miało miejsce w dniu 26 maja 2011 r.

Co do zasady obowiązkiem Państwa jest taka organizacja pobytu w (...) lub (...) aby odbywanie w nich kar lub środków zapobiegawczych przebiegało w warunkach bezpiecznych. Należy zaakcentować, że wymóg zapewnienia przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest zagwarantowany w wielu normach prawa międzynarodowego, Konstytucji RP i przepisach kodeksu karnego wykonawczego. Brak dostatecznej staranności w tym zakresie rodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie przepisu art. 417 k.c. Tymczasem w stosunku do pozwanego (...) można postawić skutecznie zarzut zdeprecjonowania faktu, iż powód zgłaszał konflikt z osadzonym R. R. i zgłoszenie to zostało zlekceważenie w następstwie czego doszło do jego pobicia i powstania szkody.

W niniejszej sprawie powód upatruje naruszenia swoich dóbr osobistych, a podstawę prawną jego roszczenia stanowi art. 24 § 1 k.c., w którym ustanowione zostało domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego (art. 23 k.c.). Domniemanie to podlega obaleniu przez wykazanie uprawnienia do określonego działania bądź też wykazanie, że zobowiązany podjął wszystkie działania wynikające z powierzonych mu obowiązków. Zgodnie natomiast z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W świetle powyższego należało uznać, że to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, że działania administracji zakładu karnego naruszyły jego dobra osobiste, a także by doznał szkody pozostającej w związku przyczynowym z niezgodnymi z prawem działaniami pozwanego (...) w zakresie przez siebie wskazanym.

W ramach podstawy faktycznej powództwa o ochronę dóbr osobistych powód powołał się na naruszenie jego dóbr osobistych w postaci zdrowia, godności, poczucia bezpieczeństwa i zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził powyższe naruszenie.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, że doszło do naruszenia wskazanych wyżej dóbr osobistych skarżącego.

Przepis art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Nie ulega wątpliwości, że krzywdę osoby pokrzywdzonej trudno jest jednoznacznie ocenić w pieniądzu. Wprowadzenie zaś do art. 448 k.c. przesłanki „odpowiedniej sumy” pozostawia składowi orzekającemu swobodę oceny co do wysokości zasądzonej kwoty. Pomimo niemożności precyzyjnego ustalenia rozmiarów uszczerbku o niemajątkowym charakterze rozstrzygnięcie w tym zakresie należy opierać na kryteriach zobiiektywizowanych, a nie mieć na względzie wyłącznie subiektywne odczucia poszkodowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2010 r., sygn. akt III CSK 279/10). W literaturze wskazuje się, że kryterium mającym istotne znaczenie przy ustalaniu wysokości należnego zadośćuczynienia jest przede wszystkim rozmiar doznanej przez pokrzywdzonego krzywdy.

Sąd może również przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia odnosić się do kryterium stopy życiowej społeczeństwa, które w sposób pośredni może rzutować na jego wysokość, bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka ta ma jedynie charakter uzupełniający i ogranicza wielkość zadośćuczynienia tak, by

jego przyznanie nie prowadziło do nieuzasadnionego wzbogacenia osoby uprawnionej, aczkolwiek nie może ona pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej roli jaką jest funkcja kompensacyjna i zmierzać do wyeliminowania innych czynników kształtujących jego wymiar (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., sygn. akt IV CKN 1266/00). Zadośćuczynienie powinno mieć bowiem charakter całościowy i obejmować swoim zakresem zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne.

W niniejszej sprawie zdaniem Sądu Okręgowego należne powodowi zadośćuczynienie winno wynosić 5.000 złotych. Rozmiar krzywdy nie był szczególnie znaczny. Skutki zajście nie jawią się również jako szczególnie dolegliwe. Jednocześnie wskazana kwota uwzględnia funkcję kompensacyjną omawianego świadczenia.

W tym miejscu odnieść się należy do zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na ustalenie skutków pobicia dla stanu zdrowia powoda. Podnieść należy, że pomimo oddalenia przez Sąd pierwszej instancji wniosku o dopuszczenie tego dowodu pełnomocnik powoda nie złożył zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Utracił w ten sposób prawo powoływania się przed Sądem drugiej instancji na wskazane uchybienie procesowe. Podnieść również należy, że dopuszczenie omawianego dowodu może być uzasadnione jedynie w przypadku gdy okoliczność jaka ma być za jego pomocą udowodniona jawi się jako prawdopodobna. Tymczasem zasady doświadczenia wskazują, że w praktyce nie zdarza się aby konsekwencją uderzenia w twarz w okolicznościach przebiegu zdarzenia z maja 2011 r. było uszkodzenie kręgów szyjnych. Trudno racjonalnie rzecz ujmując dostrzec związek przyczynowy pomiędzy tym zdarzeniem a zgłaszanymi przez powoda dolegliwościami zdrowotnymi, zwłaszcza, że bezpośrednio po zdarzeniu powód nie zgłaszał żadnych poważniejszych dolegliwości.

Reasumując Sąd Okręgowy uznając za uzasadnione na podstawie przepisu art. 23 i art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. roszczenie powoda w części, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł o zmianie zaskarżonego orzeczenia i zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5000,- zł. a w pozostałym zakresie na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

Sąd Okręgowy przyjął również, że okoliczności sprawy uzasadniają zastosowanie art. 102 k.p.c. i na jego podstawie nie obciążanie powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu.

SSA w SO A. Lisiecki SSO P. Hochman SSO D. Mizera